

Sen Ağacı Salla

Nureddin Yıldız'ın 06.11.2022 tarihli (434.) Hayat Rehberi dersidir.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمْ عَلَی سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِیْنَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Aziz kardeşlerim,

Kur'an'ımızda peygamberler dışında iki insan, peygamber olmamalarına rağmen bütün müminlere kıyamet gününe dek 'örnek kul' olarak gösterilmiştir. Bu iki insan da kadındır; Firavun'un karısı Âsiye ile İsa aleyhisselamin annesi Meryem. Yüce kitabımızdan açık seçik anlaşılmaktadır ki Allah Teâlâ, müminlere bu iki ismi ideal örnek sadedinde göstermiştir. Hiç kimse bu iki mübarek insandan daha iyi mümin olduğunu iddia edemez. Çünkü -peygamberlik makamı hariç- çıktıkları iman basamaklarının benzeri yoktur. Rabbimiz celle celâlühû onların isimlerini ve vasıflarını zikretmiş, Müslümanlık örneğimiz olduklarını bildirmiştir.

Bizim bu iki mübarek kadından iman, mücadele, cenneti kazanma örneği almamız gerekir. Varabileceğimiz iman olgunluğu noktası da bu iki kadının olduğu yerdir.

Biliriz ki Meryem annemizin, hayatı boyunca bir erkeğin eline ve nefesine değmemiştir. Evlenmemiş, evlenmeyi düşünmemiş veya benzer bir hadiseyle adı birleşmemiştir. Buna rağmen Allah'ın takdir buyurmasıyla İsa aleyhisselama hamile kalmıştır. Söz konusu hamilelik bizzat Kur'an-ı Kerim'in anlatımında görülmektedir ki hiçbir erkekle temas etmeksizin, Cebrâil aleyhisselamin yönlendirmesiyle vuku bulmuştur.

Şerefli, soylu, meşhur bir ailenin kızı olan bu hanım bir gün hamile kaldığını görünce çok üzülmüş, ne olduğunu anlayamamış, neden hamile kaldığını da çözememişti. Süreç öyle veya böyle ilerledi, neticede doğum vakti yaklaştı. Fakat ne doğurmayı biliyor ne de iffetiyle tanınan bu kadıncağız, kimseden yardım isteyemeyeceği konu hakkında bir çözüm üretebiliyordu. Haysiyet ve iffet saflığını Kur'an-ı Kerim'in tasdik ettiği böyle mübarek bir insanın ne kadar endişe edeceğini tasavvura çalışalım.

Kendi adıyla anılan surede macerası anlatılan Meryem annemiz, doğum vakti yaklaştığında sancılardan eziyet çekip ağaçlık bir bölgeye kendini atmış ve orada çocuğunu kendi kendine doğurmuştu. Bu çocuk, Allah'ın beş büyük peygamberinden biri olacak İsa aleyhisselamdı. Lâkin o nasıl hamile kaldığını ve süreç hakkında başka soru işaretlerinin cevaplarını bilmediği gibi bu çocuğun da kimliğinden habersizdi.

Bu sahnedeki zorluk, eziyet, tedirginlik seviyesini erkekler olarak sadece anlatımlardan çıkarmaya çalışmak suretiyle tahmin edebiliriz. Ancak kadınlar manzaranın geldiği anlamları daha iyi takdir edeceklerdir. Hastane ortamı, kolaylık sağlayan şartlar, yardımcı bir ebe, kolaylaştırıcı kayınvalide etkisi ve daha birçok faktör olmadan gerçekleşen bu doğum birçok endişenin, korkunun, soru işaretinin gölgesinde ve dehşetle yaşanmıştı. Bu sebeplerden ileri geldiği üzere Meryem annemiz çok üzüntülüydü. Üstelik ailesinin soylu oluşu itibarıyla 'Ben bu işe nereden, nasıl bulaştım?' ruh hâlinin ağırlığı hâkimdi. Kıyamete kadar insanlığın içinde imtihanın temel konusu sayılacak birkaç konudan birinin onun doğurduğu çocuk olduğunu, milyarlarca insanın Allah'a evlat ve eş isnat etmekten dolayı cehenneme girme sebebi olacağını ("İsa Allah'ın oğludur", "Meryem Allah'ın eşidir") bilmiyordu.

Bir ağacın yanı başında, öleydim de bu başıma gelen gelmemiş olsaydı, diyerek ağlamaya başlayan Meryem annemiz, doğumun acılarını bırakarak ailesinin ve kendisinin şerefine leke geleceğini düşünmek sebebiyle kendini hırpalıyor, sıkılıp bunalıyordu. İşte o zaman Allah, onun için hazırladığı bütün bu kaderin üzerine şu sesi ona duyurdu: "Ağacı salla, hurma düşsün, yiyip iç, mutlu ol Meryem." Zaten o ağaca tutunmakta olan Meryem validemiz dalları silkeleyince taze hurmalar yere düştü ve onlardan yiyebildiği kadar yedi.

Günümüzde tıp, doğum yapan kadının tatlı ve şeker ihtiyacı olduğunu söyleyerek bu hadisedeki mucizeyi tasdik ededursun, bu yönünü bir kenara bırakıp hadiseye şu cepheden bakalım:

Annesi Meryem validemizi kendi ayakları üzerinde durabildiği günden itibaren Allah'a adadığı için Mescid-i Aksâ'da çocukluğunu geçirmişti. Allah'ın üç mübarek mescidinden birinde gençliğini geçiren bu kadın, belki de bulunduğu yerden sadece bu doğum sebebiyle ayrılmıştı. Zekeriya aleyhisselam gibi bir peygamber dahi ona Mescid-i Aksâ'da hizmet edip yemek taşıyordu. Allah Teâlâ'nın bu insana, "Ağacı salla, hurma düşsün, yiyip iç, mutlu ol Meryem" demesi dikkatimizi çekmelidir. Madem Allah onu mutlu etmeyi istemektedir; bütün bunları ona niye çektirmiştir? Yeni doğum yapmış bir kadına ağaç sallatmasının hikmeti nedir?

Allah'ın planında bu kadına ebedî mutluluk, sayesinde milyarlarca insanın saadet vesilesi yazmasına rağmen ağacı sallamasını emretmesi niye? "İç" ifadesi de hemen yanından bir dere akıtarak ona su göndermiş olmasına işaretidir. Ama hurma yiyebilmek için ağacı sallaması gerekmiştir.

*

Üniversite imtihanına hazırlanan gençler, iş kurup zengin olmak için çalışacak müminler, mutlu yuva kurarak mutlu anneler, anneanneler olacak hanım kardeşlerim, imam olduğu bir köyde insanların hidayeti uğrunda büyük gayretler gösterip hayırlar ve ibadetler işleyenler, tayin edildiği okulda insanlığın büyük mücahitlerini ve gayret ehlini yetiştirecek öğretmenler, bir vakıfta nice hizmet işi için gecelerini geçiren kardeşlerime... Ağacı siz sallayacaksınız.

Allah Teâlâ, Meryem validemizi bir kocası olmadan hamile kalacak hâle getirmiş, çölün ortasında onun için dere akıtmış, bunları gözleriyle gördükten sonra ağacı onun sallamasını buyurmuştur. Niye?

Çünkü kadıncağızın ağacı sallayacak kudreti vardı; dere akıtacak veya kendini hamile bırakacak kudreti yoktu. İsa'nın annesi olma projesini kendi başına gerçekleştiremezdi o ama ağaç sallayabilirdi. Ağacı sallamak onun sınırları, takati dâhilinde bir işti. Allah da kendi kudretinde olanları onun için yapmış, onun kudretinin yapabileceklerini ona yaptırmıştır. Rabbimiz celle celâluhû kâinatta belirli kurallar koymuş, bu kurallara uyulmadıkça da kimseye keramet ve lütuf göstermeyi nasip etmemiştir. Hakkında ayet inecek kadar mübarek de olsa insan, üzerine düşeni yapmadan kimseye Allah'ın yardımını yoktur. Varsa istidraç yani tuzağa çekmek içindir.

Zengin olmanın yolu çift mesai yaparak, para biriktirip sermaye oluşturarak kuruluyorsa sen bunu dua ederek aşamazsın. Eğer sebeplere yanaşmadan, Allah'ın görmeyi bekliyor olduğu işler yeterli kapasiteyle yerine getirilmeden dua yeterli olsaydı baştan sonra bereket ve mucize dolu bir serüvende Meryem annemizden ağacı sallaması istenmezdi. Endişesi, başından dumanlar tüten hâli devam ediyorken "Ye, iç, mutlu ol" denmesi de ağacı sallamış olmasındandır. Sen insan olarak kudretin dâhilindekileri yaptın, görevini yerine getirdin, insan takatiyle olabilecekleri başardın, tembellik etmedin; gerisi Allah'ın işidir.

Allah Teâlâ, Nuh aleyhisselamı yüzlerce sene peygamber olarak görevlendirmişti. Sonunda peygamberliğinin anlamı kalmadığı derecede isyanla karşılaşınca Allah bütün dünyayı suya boğmayı, müminler haricindeki herkesin ölmesini takdir buyurdu. Peygamberine beraberindekilerle bir tepeye çıkmasını söyleyebilirdi; ama bir gemi inşa etmesini emretti. Üstelik bu emri duyan insanlar - müminler haricindeki kitle- onunla bundan ötürü bir kere daha alay edip hakaretlere maruz bıraktılar. "Güya dünya suyla dolacak da onun için gemi yapıyor" dediler. **Bütün kâinatı hükmü altında bulunduran Allah, bir saat içinde her yeri gökten ve yerden suyla doldurmaya muktedir olmasına rağmen gemiyi peygamberine inşa ettirdi.** Nuh aleyhisselam gemi yaptı, kısa zamanda dünya suyla doluverdi.

Her şeye kadir olan Allah bir gemiyi durduk yere çıkarıvermez, başka bir senaryoyla bu işi halledemez miydi? Elbette yapabildi. Ama kulların yapabileceği iş, meselenin gemi kısmı olduğundan onu kulların yapmasını emretti. Tıpkı ağacı sallamasını emrettiği Meryem'in durumunda olduğu gibi.

Çocuk yetiştirmek için daha eş seçimi günlerinden itibaren emellerim doğrultusunda bir eşle yola çıkar, çevremi bu gayeyle organize eder, aileme giren-çıkan insanları belirler, çocuğuma zarar gelmemesi uğrunda akrabalarımın bir kısmıyla ilişkimi keser, oyuncağından gıdasına kadar her şeyini seçer ve on yılları kapsayan bütün bu süreçte de Allah'ı, meleklerini şahit tutarım. Sonra yine de çocuk benim istediğim gibi bir karakterde olmazsa "ye, iç, mutlu ol."

Her türlü sağlık tedbirini alırım, gıdama dikkat ederim ama yine de hastalığa yakalanmışsam "ye, iç, mutlu ol." Çünkü beşer olarak kapasitemiz, hastalıkları önlemeye yetecek bir kapasite değildir. Dokunacak gıdayı yemez, dişini temiz tutarsın ama buna rağmen ağrırsa seninle ilgili bir şey yoktur.

Herkes evine gittikten sonra da ek mesaiye kalır, buna rağmen bir ev alacak para biriktiremezsen "ye, iç, mutlu ol." Senin sınırının vardığı, insan olarak yapabileceğin kadarını yaptığın seviyeden sonra gerisi seninle ilgili değildir.

Musa aleyhisselamın peygamber olarak gönderildiği zamanlarda, karşısında dünyanın o günkü en güçlü zalimi olan Firavun vardı. Belli bir süre mücadelenin ardından Firavun, Musa aleyhisselamı öldürmeye karar verdi. Tabii o öldürüldüğünde ona iman eden herkes için de son gelmiş demek olacaktı. Allah Teâlâ peygamberine vahyederek yanlarına ne kadar alabiliyorlarsa eşya almalarını, Filistin'e doğru hicret etmelerini emretti. Firavun geç de olsa haber aldığı bu plan üzerine nüfusu yüz binleri bulan ordusuyla Musa aleyhisselamı ve beraberindeki müminleri yakalamak için yola çıktı. O esnada müminler Kızıldeniz sahiline ulaşmışlardı.

Bu sahne Kur'an-ı Kerim'de ayrıntılarıyla anlatılmaktadır. Karşılarında deniz... Kudüs'e gidebilmeleri için denizi geçmeleri gerekiyor. Neticede yüzerek gitmenin imkânı yok, çoluk çocuk dâhil binlerce insandan oluşan bir kitle bekliyor. Yahudiler hemen döneklik yaparak "Musa... gelip Mısır'da başımıza bela oldun, şimdi de buraya getirdin ve bizi öldürteceksin" demeye başladılar. Arkadan ordusuyla Firavun yaklaşmaktayken beraberindekilerden böyle tepki görmek Musa aleyhisselamı çok üzdü.

Bunların ardından Allah Teâlâ, "Ey Musa, elindeki asayı yere vur" buyurdu. Suyu elindeki değneği batıran Musa aleyhisselamın bu hareketi üzerine Kızıldeniz önlerinde açılıp yol oluverdi. Kızıldeniz'i yaratan Allah için denizin içinden bir yol çıkarmak elbette zor değildi. Müminler denizin içinde açılmış kara yolundan karşıya, Filistin'e geçtiler. Firavun da arkalarından gitmekteyken Allah onu bütün ordusuyla beraber denize batırdı.

Bütün bu serüven yaşanırken çok sayıda olay arasında Allah Teâlâ peygamberine neden elindeki asayı suya vurmasını söylemişti? Bunca hadise arasında o bir saniyelik suya değnek değdirmenin olaylara ne katkısı olabilirdi ki? Hiçbir katkısı olmayacaktı elbette. O dehşetli bunalım anında Musa aleyhisselamın bütün yapabileceği, elindeki sopayı yere vurmaktan ibaretti. Ve bunu yaptı. Rabbimizin bize ayrıntılarıyla anlattığı bu kıssadan alacağımız önemli bir ayrıntı da budur: Yapabileceğin neyse onu yap sen. Oturup sadece dua etme. Üzerine düşeni yaptıktan sonra da işini yerlerin ve göklerin yaratıcısına havale et. Sen ağacı sallayıp sallamadığından haber ver.

Allah onlara gözleriyle gördüklerinde, bize de mübarek kitabında anlatarak öğretmek istedi ki yapabildiğin kadarını yapmak görevdir, gerisi için endişelenmeye gerek yoktur. Ders çalışmakta da dostluk ilişkilerinde de kaide budur. Allah bizim gözlemleyemeyeceğimiz kadar derin noktalardan, kalbimizde ve aklımızda bir himmet ve heyecan olup olmadığını görmektedir. Kulunun kalbini pır pır etmekteyken görürse onun önüne bir âlim çıkarır, duygulu bir sahneyle karşılaştırır, böylece kul imanını artırır. Başkasını da heyecansız, beklentisiz görürse o kişi bir âlimin çocuğu da olsa serseri

hâlde bırakır onu. Kulun kendini aldatmadan, gerçekçi heyecan beslediği görülürse bu Allah tarafından ona verilecek lütuf için bir vesile olur.

Evlilik konusunda çaresizlik yaşadığını söyleyen ve “Benim üzerime düşeni yapmam gerekiyor, tanıdığım şu kıza evlilik teklif ettim, böylece görevimi yaptım” diyen birinin durumu acaba bahsettiğimiz meseleye bir örnek olur mu? Burada tabii ki görünenden farklı bir şeyler söz konusu olabilir. Mesela iki tarafın da gencecik, barut gibi olduğu böyle bir manzarada aslında ilk gördüğüne gençlik yüklülüğüyle hücum etmiş de olabilir.

Buradaki vazife esasen ilk görülene hücum ederek ‘görevini halletme’ değil, görülenin uygun olup olmadığı üzerine istişare yürütmektir. Duygu seline kapılarak hareket edilmesi bir görev yerine getirme anlamına gelmeyebilir. Ayakkabı giyilmiş, evet ancak numarası yanlış seçilmiş. Çok açken fırına giden birinin aslında bir pide bile yiyemeyecekken dört pide alarak evine dönmesi, işini yapması anlamına gelir ama iyi yaptığını söyleyemeyiz, açlık duygusu buradaki amacın önüne geçmiştir. Allah’ın önümüze koyduğu, beşer olarak yapabileceğimiz üzerimize düşen görev, büyüklerimizle istişare edip duygularla hareket etme kısmına bundan sonra geçmektir. Önce duygulara esir olunur, eş adayına açılımlar gerçekleştirilir ve bundan sonra ‘üzerine düşen görevi yapma’ aşamasına geçilip istişare edilirse bu zaten istişare de değildir. Bu kişi yerli yerinde ve doğru zamanda elindeki asayı denize vurmuş, ağacı sallamış değildir.

*

Allah Teâlâ dünya hayatının devamı için bazı kanunlar koymuş, hayat bu kanunlarla yürümektedir. Mevsimler dahi belli sebeplerle döngü hâlinindedir. İki yanlışa düşmeden strateji belirlememiz gerekir; kanunları yok saymadan veya sadece kanunlara güvenerek. Hem ağacı silkeleyecek, asayı yere vuracak, gemiyi inşa edeceğiz hem de işlerimizin yolunda gitmesi için Allah’a yalvaracağız. Hayat formülümüz şudur: Çalış, dua et, tevekkül et. Sonra da “ye, iç, mutlu ol.”

Bu formülle yaşayanlar mutlu, huzurlu, keyifli yaşamışlardır. Onlar Allah’ın izniyle en zor doğumları yapabilir, gemi yapabilir, denizlerden geçebilirler. Çünkü bunaldıklarında, dertler üzerlerine geldiğinde görevlerini yapmış olmanın huzuru içindedirler. Taştan su çıkarır, alnından ter silmeye vakit bulamazlar, bu aşamadan sonra Allah’a tevekkül ederken içleri rahat olurlar. Ama evvela zevklerden, uykudan, hobilerden kısmayı göze alırlar. İş kurup idare ederken de evlilik sürecinde de geçerli bir kaidedir bu.

Ve dilde daima dua olacak, salih kimselerden mutlaka dua rica edilecektir. Sabah kalkınca “Rabbim, günümü bereketli kıl, şu işimden bana hayır gelsin” demek, öğle namazını kılınca başka bir dua etmek, merdivenleri inerken ve çıkarken, otobüs beklerken ve başka her vesileyle Allah’a iltica etmek gerekir. Kaç defa olduğunu saymadan, her vesileyle bu dua rutinine kendini alıştırmalıdır ki melekler kulun, her adımından Allah’a sığındığını görerek onda bu işin alışkanlık hâline geldiği notunu vermelilerdir. Çalışmalı, dua edilmeli, bundan sonrası geriye yaslanarak Allah’a tevekkülle izlenmelidir. Çünkü ağacı sallama görevi yerine getirilmiştir.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah’a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.